

ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เจ้าพนักงานตำรวจอาจใช้อำนาจทางปกครองหรือใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาซึ่งการใช้อำนาจดังกล่าวจะมีระบบการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หากเป็นการใช้อำนาจทางปกครองก็อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายปกครองและสามารถควบคุมตรวจสอบได้โดยศาลปกครอง หากเป็นการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและสามารถควบคุมตรวจสอบได้โดยพนักงานอัยการและศาลยุติธรรม

การควบคุมตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวกระบวนการยุติธรรมทางอาญาจะต้องมีหลักเกณฑ์และกลไกในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจได้ภายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างเป็นระบบด้วย

แต่จากการศึกษาพบว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้มีการแยกการใช้อำนาจ การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของเจ้าพนักงานตำรวจไม่อยู่ในการควบคุมและตรวจสอบของพนักงานอัยการและศาลยุติธรรม ทำให้เกิดปัญหากรณีเจ้าพนักงานตำรวจไม่ใช้อำนาจกระทำการหรือใช้อำนาจกระทำการแล้วแต่เป็นการกระทำที่ล่าช้าเกินสมควร โดยเฉพาะกรณีพนักงานสอบสวนไม่รับคำร้องทุกข์หรือสอบสวนล่าช้าที่ไม่อาจควบคุมตรวจสอบได้ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นเหตุให้ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากกรณีดังกล่าวไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ให้ศาลปกครองรับคดีดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาโดยถือว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

In maintaining public order, police may exercise either the administrative power or the power under criminal judicial process. Such exercise of power is under different check and control system, i.e., the exercise of administrative power is under the rules of administrative law which is checked by Administrative Courts while the exercise of power under the criminal judicial process is under the rules of the Criminal Procedure Code and is checked by Public Prosecutor and Courts of Justice.

The check and control under the said criminal justice process require controlling criteria and mechanisms to systematically put in check the exercise of power of the police under the criminal judicial process.

However, the study reveals that the Thai criminal judicial process under the Criminal Procedure Code has separated the exercise of power. The police's operation under the criminal judicial process is under the check and control of the Public Prosecutor and the Courts of Justice. This gives rise to problem of neglectfulness of performance of duty or unreasonable delay of performance of duty by the police, in particular, the denial of complaint lodging or delay in investigation which cannot be checked by criminal judicial process and therefore providing no protection there under to the injured. In order to protect the rights of a person in having access to judicial process, it is proposed that the Administrative Courts accept such cases for trial by treating them as disputes over neglectfulness in the performance of legal duty provided by law or performing such duty with unreasonable delay under Section 9 paragraph one (2) of the Act Establishing Administrative Courts and Administrative Procedure, B.E. 2542 (A.D. 1999).